

BARNAFRÖJD

VERSIFIERADE LEKAR OCH BERÄTTELSE

AF PARUS ATER

[Weman, Adde]

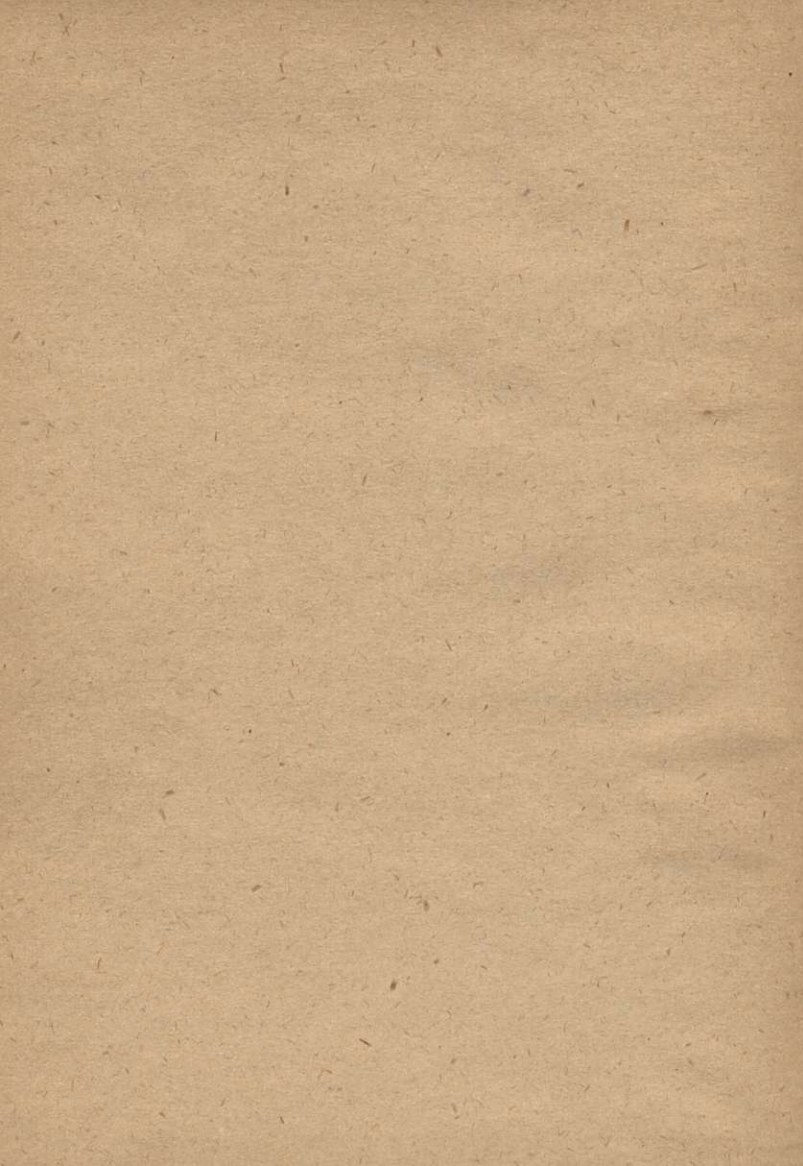

HELSINGFORS 1899. G. W. EDLUNDS FÖRLAG.

Pris 1 mark 50 p.

BARNAFRÖJD

VERSIFIERADE LEKAR

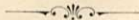
OCH

BERÄTTELSER

AF

° ° PARUS ATER ° °
[Weman, Adele]

MED ÅTTA TECKNINGAR

HELSINGFORS 1899

G. W. EDLUNDS FÖRLAG

BARNAFRÖJD

VERSTÄMDE LÄKAR

BERÄTTELSE

OM

MED

HELSINGFORS 1899

FINSK TIDSKRIFTS TRYCKERI AKTIEBOLAG.

INNEHÅLL:

	Sid.
Vid putten	5
En dröm	14
Vid kaminen	21
Gullan	33
Hos Tant	42
I luftbelong	51
När mor är borta	61
Minnas skola	69

INNEHÅLL

2	Vad gäller
14	En örn
21	Vid tanken
31	Gullar
40	Hos Jan
54	I händelse
61	När man är borta
69	Minnas stolta

Vid putten.

Sommarregnet fallit stridt och lätt
som små ärter ned i putten,
lilla tösen röd och sommarlätt
log så vänligt emot „gutten“:
„kom, låt oss leka Jan,
putten är ocean,
tufvan vid ytans rand
tar jag till fosterland,
bygger i frid och ro
dockornas framtidsbo.

Sjung, sjung
sjung om fosterjord, om hopp och tro.“

"Och det är det som jag
har hört om i skolan,
att det är ett stort
svär, som man gör
när man blir gammal,
och som man aldrig
bör bryta."

„Bygg du städer på din lilla ö
som man bygger små krokaner,
i kanoter öfver vredgad sjö
smyga lömska indianer.

Betty hur kan du då
skydda de dockor små,
höfdingens vilda tjut
bådar ett sorgligt slut.

Snabt som en väderil
flyger en giftig pil

piff, paff
puff, den träffar godt på hundra mil.“

Betty byggde leende och glad
kojor och palats af bräder,
om en vecka reste sig en stad
skönast ibland världens städer.

Dockor i stort parti
hyrde sig rum däri,
vid regentinnans borg

redde man salutorg,
hästar af papp och bark
löpte krig stadens park.

Hopp, hopp
hopp, så ljust och gladt i skog och mark.

Ångbåt bygdes af en videgren
och besättningen fick rundlig hyra,
tufvans spindel hyrdes som kapten
och som styrman valde man en myra.

Ångbåten gick med lust
hän till en smultronkust,
vände från fjärran skär
hemåt med röda bär.

Dockornas köpman log,
rundligt betalt han tog,

köp, köp
köp de röda bär från söderns skog.

Betty stälde till en dockefest,
kissen snurrade musiken,
pärlhönan bjöds som hedersgäst
bland den fina dockpubliken.
Daggekåpan med sitt dropp
tjänste som kaffekopp,
hästsyrans gröna blad
sögs såsom marmelad
och såsom sockerbröd
blåklockors krans man bjöd.

Fröjd, fröjd
fröjd vid sommarsolens aftonglöd.

Själf var Betty drottning i sin värld,
dockregent med envåldsspira,
höljd af folkets varma hyllningsgärd
skulle hon sin kröning fira.
Slantar af glittergull
strödde hon staden full,
kronan så grann och fin
glänste som röd rubin.

Släpet var blomsterprydt
florsfint och silkessydt.

Frid, frid
frid, allt mörker är i ljus förbytt.

Lärdom fick hvarenda dockepilt,
skolor bygdes upp i massa.
Bettys rike var så mönstergilt
och på guldfot statens kassa.
Och när till kungs man gick
stråx audiens man fick.

Drottningen log så godt
som om hon strax förstått
högt på sin gyllne tron
dockornas petition.

Högt, högt
högt steg jublet emot himlens zon.

Gossen samlar som en hvirfvelvind
småttingar i karavaner,

smörjar med zinober deras kind
tills de likna indianer.
Käppar som svärd i hand,
fjädrar i hattens band,
köks Lisas dörrgardin
styckas vid skratt och flin,
mantelen röd och blå
höljer de vildar små,

Fram, fram
fram med tjut och sång: hallå, hallå!

Drottning Bettys lilla hjärta slår,
hon är rädd för indianer,
gömmer sig i videbuskens snår,
glömmer alla räddningsplaner,
följer vid stilla gråt
röfwarehordens stråt
där den med spark på spark
sköflar båd' stad och park.

Ångaren sprang i sär,
necken fick last och bär.

Gråt, gråt
gråt — så kort och vanskelig lyckan är.

Spillrorna af Bettys koloni
såsom spridda spånor simma,
vildarna i slutet kotteri
omkring helgedomen stimma.

Dockornas bleka lik
flyta kring sund och vik
och som en grushög blott
står regentinnans slott,
allt hvad hon skönast tänkt,
allt låg förstördt och dränkt.

ja ja,
ja af tårars sorgedagg bestänkt.

Betty trädde fram med knuten hand:
„af er illbragd han I frossat,

mina dockors dyra fosterland
med ett dråpslag han I krossat,
mördat I han därvid
dockornas hjärtefrid,
sugit af öfvermod
grymt deras hjärteblod,
kastat i brott och mord
odlingen öfverbord.

Sjung, sjung
sjung en sorgesång du fosterjord.“

En dröm.

Morgonlek på mammas namns- eller födelse-
dag. En liten flicka sover på tufvan i trädgår-
den eller parken, hälst vid en hög sten bakom
hvilken de öfriga lekande gömma sig tills mor och
far, den öfriga familjen och tjänarne tagit plats
som åskådarne. En liten tomtensisse med röd topp-
mössa springer fram:

Vid morgonsolens flamma
hon slumrat in igen,
hon drömmer om sin mamma,
sin allra bästa vän.

Hon drömmer att vid björkens stam

på mammas hedersdag
en lyckotomte smyger fram
och tomten det är jag.

Ej sorgetårars flöde
får bränna mammas kind,
ett rosenfärgadt öde
skall som en sommarvind
gå lekande i hennes spår
af goda andar ledt,
ty lilla lyckotomten står
vid pians bädd så nätt.

(En hvitklädd huldra sväfvar fram):

Hon drömmer att i lunden
en liten huldra gick
i ljusa morgonstunden
med sommarfager blick.

Hon hör i lifvets morgonväkt
naturens friska slag,
hon ler åt huldrans skira dräkt
och huldran det är jag.

Hon ber mig vänligt binda
på lyckans rosenkrans,
kring mammans hjärta linda
ett fång af solskensglans.
Hon ber mig bära fram sitt tack
för trofast modersvård
och resa dygdens skördestack
kring hennes moders gård.

(Lilla bergkungen klädd i röd mantel och krona framträder majestätiskt med spira i hand.)

Hon drömmer att hon dansar
i bergets slottsgemak
där purpurmossans fransar
bekläda vägg och tak.

Hon ser i drömmen bergets kung
bland glada svenners lag
på matta väfd af skogens ljung
och kungen det är jag.

Ur bergets rika grufva
hon ber mig bringa guld
åt hemmets hvita dufva,
åt hennes moder huld.
Hon ber mig bära fram i ord
sin varma kärleksgärd
till moder och till fosterjord,
till hemmets trefna härd.

(Alla tre, tomténisse, huldran och bergkungen sjunga. Melodi: „glädjens blomster i jordens mull“ . . . . .)

Hemmets pärla, du moder kär,
himlen signe dig!

Allt hvad jorden af lycka bär
smycka må din stig!
Tack för kärlek, för vård, för allt,
frid kring ditt väsen hvilar,
syns mig lifvet mörkt och kallt
i modersfamn jag ilar.

(De försvinna bakom stenen. Den lilla flickan vaknar, gnuggar ögonen, ser sig omkring och småler mot mamma):

God morgon! Ack jag drömde
vid morgonvindens kyss
och verkligheten glömde
för drömda andar nyss.
Om tomtensisse var min dröm,
jag sagans huldra såg,
och bergets kung grep ödets töm
så gladelig i håg.

med en sampratet flödade muntert och glatt.

Jag drömde, vet du mamma,
jag drömde ock om dig,
att lyckans röda flamma
låg på din lefnadsstig. —
Jag springer i din öppna famn
och ger dig kyss på kyss,
jag hör ditt hulda modersnamn
i trädens susning . . . . lyss!

(Hon springer i mammas armar och leken
är slut.)

Vid kaminen.

Lilla Nelly höll namnsdagskalas,
mellan dockornas koppar och glas
lyste blomsterbuketter i vas.

I en krans rundtomkring
sutto dockor i ring.

Nellys vänner och små gratulanter
voro dockornas mammor och tanter.

Det var lif, det var skratt
under tusende spratt
där man väntande satt
medan småpratet flödade muntert och gladt.

„Ser man på, sade Rosa och log,
det blir mörkt öfver berg, öfver skog,
dikta sagor det kunna vi nog.

Jag gör början just nu
och så fortsätter du
och så du, och så du . . . . . hela runden.
Brasan tänds i kaminen på stunden.

Medan lågorna blå
öfver klabbarna slå
skall berättelsen gå,
vi få hvila ibland, men ej sluta ändå.“

„Ack så roligt, så roligt, man skrek,
en så fiffig och roande lek!

Om vår saga blir glad eller vek
kan ej sägas förut
innan sagan är slut.“ —

Barnen samlades snart hela bingen,
lilla kissen satt midt uti ringen.

Nej så lustigt och nätt,
kissen svängde kokett
på ett lekande sätt,
Ja precis såsom ägde han människovett.

Kissen tvättade
tassarne små,
Rosa berättade
sagan så:
„På kullens krön en koja stod
i skogen,
dess fönster lyste såsom blod
när solen gick i gömma
att tömma
sitt guldförråd i vikens våg
när skymning låg
kring skogen.

En liten flicka bodde där
i kojjan,

hon bodde hos sin farmor kär
som var så hvit i håren.

Ja åren
gräft fåror i den gamlas kind
vid nordanvind
kring kojans.

Den lilla rodde glad och frisk
på viken,
där fick hon mången liten fisk
i nätet åt den gamla
att samla
till matförråd för vinterns dar
när snöstorm drar
kring viken.“

Rosa smålog så innerligt sött:
„nu jag upphör, ty nu är jag trött,
nu tar Nelly uti,
hennes kvällsfantasi

plägar skimra och låga och lysa,
stundom blixtrande hämskt så vi rysa.

Tänd ej lamporna tant,
brasan skiner så grant
öfver bordsskifvans kant,
som ett norrsken i nordén kring fjällarnas
brant.“

Lille Konrad af leende sken:

„Nelly, Nelly hvad hände det sen?“

„Farmors lilla Elsa var så snäll,
hennes kinder sken som vallmoknoppar.
Öfver viken rodde hon en kväll
för att köpa åt sin farmor droppar.

Aftonrodna'n dog,
skymning föll kring skog,
Elsa knöt sin båt vid alens starka stam,
flickan sprang förskräckt bland snår och
ljung och dam
för att hinna hem till natten.

När hon vände om
och till båten kom
fräste skummet öfver vikens vatten.
Båten gick hoppande, vaggande, gungande,
vågen gick brusande, rytande, sjungande.
Måsarne skreko på klippan: usch, usch!
Flickan i båten fick kylande dusch.

Elsa bad till himlen i sin nöd:
gode Jesus, vill du mig ej frälsa?
Gamla farmor blir ju utan stöd
om den gröna vågen slukar Elsa.

Hvem skall samla ris
till vår enkla spis,
farmor orkar ej i djupa skogen gå.
Jag är farmors allt och farmor mitt också.
Ljuset glimmar där i fjärran.

Farmors ljus det är,
kojan skymtar där,
om hon får sin flicka vete Herran.
Fräsande, bullrande, brusande, glimmande

kom där ett spöke på vågorna simmande,
grönt var ett öga, ett annat var rödt,
aldrig så fasansfullt spöke hon mött.“

Nelly sade: „här bryter jag af,
lämnar Elsa på villande haf.

Får hon ej — eller får hon sin graf
ibland skum, ibland brus
i tritonernas hus?“

Barnen sutto helt bleka om kinden,
tyckte nästan de hörde hur vinden
öfver vågorna röt,
tills Johannes beslöt
foga länken till kedjan den Nelly nyss bröt.

Lille Konrad var blossande röd:
„rädda Elsa från fruktan och död!“

„Och spöket hviskade Elsas namn,
    hej bingeli bång!
Kom skönaste flicka uti min famn
    vid vågornas sång!
Det grep som ett odjur i båtens kant
    lull lulleli lull,
och just vid den svartaste klippans brant
    välte båten omkull.

Här brast Konrad i bittraste gråt:
„stackars Elsa får inte bli våt,
spöket får inte ta' hennes båt!
    Nej, hon får inte dö
    utan ens ett adiö
till sin farmor som sitter och gråter.“ —
    „Nej var lugn, lille vän,
Elsa kommer igen,
sagan slutar ej än,
sade tant med ett löje, jag fortsätter den.“

Konrad torkade
ögonen små,
knappt han orkade
höra på.

„Spöket, vänner små, var inte spöke alls,
nej ett litet fartyg var det.

Öfver skummig våg det tog en munter vals
och kulörta lyktor bar det.

Inga spöken finnas, hej och hå,
den är mer än dum som tror därpå.

Nordanstormen lekte
hvirfvelvind,
gamle necken smekte
Elsas kind.

Men kapten på skeppet var en modig man,
svängde linan öfver räcket.

Elsa grep däri och — ser man på — minsann
räddad lyftes hon på däcket.

Skeppet gled åstad för hej och hå,
Elsa gret af fröjd, men log ändå.

Karameller fick hon

nog ombord
och till farmor gick hon
lyckliggjord.

Farmor gret och spann i stugans kalla vrå,
tåren trillade i ullen.

Men till hennes sida Elsa smög på tå
snabb och vig som spinnrocksrullen.
Det blef klang och jubel hos de två,
signe Gud de gamla och de små.

Bandet blef ej brutet,
det är sant.

Godt var sagoslutet“,
sade tant.

Lille Konrad begynte att le,
lampan tändes och Nelly bjöd te.

Roligt var det, det kunde man se,
ty när Elsa ej dog
var man lycklig och log.

Glöden lyste så röd i kaminen,
hela landskapet log på gardinen.

Roligt ville man ha
och den sagan — nåja
gick ju sjungande bra.

Leken också den leken, ni lyckas! Hurra!

Gullan.

Så sorgligt, så sorgligt för Anna och Lisse
de gräto i kapp må ni tro,
i natt hade Pettersons elaka Prisse
förstört lilla Blåögas bo.

Nyss låg hon bland mossor och strå
i boet vid väggen
med åtta nyssfjunade små
som krupit ur äggen.

Nu lågo de alla
döda och kalla
hå hå, hå hå!

Tyst . . . pep det ej sakta därborta i knuten?
En kycklig, en kyckling, hurra!
Den gömt sig i halmen när mamma blef
snuten .

och den måste flickorna ta.
De glömde i blinken sin sorg
och bäddade Gullan
på silkeslen vadd i en korg.
Där låg hon i „lullan“,
men pep i detsamma
af sorg efter mamma,
hå hå, hå hå!

Små flickorna öppnade näbbet på Gullan
och bjöd henne mjölk ur en sked,
snart åt hon en nypa af bagarebullan
och nöjde sig knappast därmed.
På bordskifvan sakta och nätt
försökte hon trippa,
nej aldrig i lifvet man sett
en sötare tippa,

så gul och så liten
som svafvelbiten,
så söt, så söt.

Men kors i all världen, man måste begrafva
Blåöga med alla de små.
Från Pettersons bjöd man Alice och Gustava
och Kalle från Brinken också.
Man klädde med blommor och band
en åkerbärsrifva
där Anna med darrande hand
på locket sågs skrifva:
„här hvilar en höna
som värpte så sköna
små ägg, små ägg.“

Gustava var klockaren, Anna var prästen
och likprocessionen var stor.
Men Kalle bar Gullan så nätt under västen,
hon måste ju följa sin mor.

Man ringde, hej klingeliklang
i bjällror och klockor,
till sist efter ålder och rang
gick alla små dockor.
och klockarfar lilla
begannte att drilla
så här, så här:

Sof Blåöga, sof Blåöga med de ungar sju,
som en tomtensse
smög den stygga Prisse
och bet nacken, och bet nacken utaf tup-
pens fru.

Ingen fara, ingen fara visten I utaf,
sofven söta tippor
vi ska' sätta sippor
och konvaljer, och konvaljer på er lilla graf.

Farväl, sade prästen, små älskade hönor,
som Prisse har bitit ihjäl.

Nyss åto ni hvetekli, ärter och bönor,
nu sänks ni i grafven . . . farväl!

Hvar docka med saknad ännu
om Blåöga talar

och tuppen sitt kuckeliku
så sorgeligt galar.

Små finkarna sjunga
med darrande tunga:
farväl, farväl!

Ur dockornas koppar serverades kaffe
med kringla och äppelkompott.

Behändig var Lisse, men Anna var maffe
att bjuda kring laget allt godt.

Begravningskonfekten var grann
som Anna om kinden

och plättarna lustigt försvann
som agnar för vinden.

Vårvindarna smekte
och gästerna lekte
så gladt, så gladt.

Det var en förunderligt lifvad begrafning,
nu lekte man skola, hurra!
Små dockorna pluggade läsning och stafning
och allt gick förtjusande bra.

Fru Pettersons lilla Alice
var skollärlarinna,
hon gaf hvarken lugg eller ris
åt Dora och Minna.

Det var så otroligt
lyckadt och roligt
hurra, hurra!

Men timmarna löpte som tonen förklingar
när necken på gulddharpan slår
och Gullan fick spräckliga fjädrar och vingar
och klor på små ljusgula tår.

Hvar morgon fick Gullan en kyss,
ibland fick hon fyra
och flickorna sjöngo: vyss, vyss . . . .
du älskade dyra!

Vår sockergrynpåse
så fager att åse,
vårt gull, vårt gull!

Till julklapp fick Gullan af Lisse och Anna
ett bo af små guldstrå och ax,
så roligt, så roligt . . . där ville hon stanna
och gjorde sig hemmastadd strax.

Nej, se när hon reste sig opp
ett ägg uti boet!

Och flickorna skreko: hej hopp
hvem kunde väl tro'et,
en julklapp af Gullan,
den älskade pullan,
ett ägg . . . ett ägg!

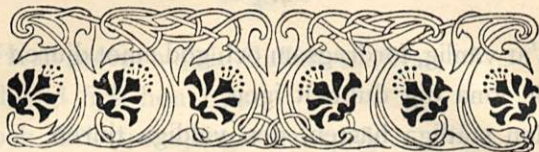

Var vänlig, fördragsam och god emot djuren
de löna dig dubbelt igen,
den ståtliga hästen, den väldiga tjuren
bli lätt genom godhet din vän.

Engång inför skapelsens Gud
till ansvar vi tåga,
„hur höll du mitt heliga ord?“
skall skaparen fråga.

„Dig lydde naturen,
bemötte du djuren
som vän och bror?“

Hos Tant.

De lekande:

TANT.

NINA.

ALFRED.

EVA.

Några granar föreställande en skog. En hvit gardin föreställande dimma. Endast kulörta lyktor till upplysning.

NINA. Ack så hemligt och grant,
kära älskade Tant,
här i skogen vid lyktornas glans.

TANT. Och när klockan slår tolf
öfver ljungbeprydt golf
går små älfvornas luftiga dans.

ALFRED. Hufvudstaden hå hå
var så dammig och grå,
solen brände från blånande höjd.

EVA. När terminen var slut
och du bjöd oss hit ut
blef det jubel och stormande fröjd.

NINA. Hur naturen är skön
och hur skogen är grön
och hur luften är ljuflig och sval.

EVA. Är det värkligen sant
kära älskade Tant
att små älfvorna här hålla bal?

TANT. Hvem kan tvifla därpå,
sagan säger ju så.
Sommarnattens ridå
är af dimma med daggpärlefrans.
När den rullar sig opp
öfver granarnas topp
ser man älfvornas nattliga dans.

ALFRED. Mamma sade en kväll
att blott den som är snäll
får se älfvor och tomtar och rå.

NINA. Är man stygg, är man lat,
står man snopen och flat
hela natten vid nedfäld ridå.

TANT. Nå välan — vi få se
hur ni handlat, ni tre,
under nysslutad läsetermin.

Ha ni goda betyg
så försvinner i smyg
skogens lätta teatergardin.

ALFRED. Ja man kan om man vill
och nog bjödo vi till
att få dråpliga vitsord förstås.

NINA. Som en plikttrogen pilt
läste Alfred så vildt
att vi trodde han skulle förgås.

EVA. Vet du raraste Tant,
hans betyg var så grant
och så fick han en premie därtill.

ALFRED. Ja och flickorna små
de försökte också,
och jag vet att man kan om man vill.

Gardinen höjer sig och fyra små hvitklädda
älfvor med slöjor i händerna sjunga. Mel.: Källan.

Bland skogens ljung och blåbärssnår
på mossbelupen håll
vår älfveflock i ringdans går
i ljuflig sommarkväll.

För snälla barn är vår lek,
vårt månskenssvärmeri,
den late får gå ångerblek
vår dimridå förbi.

Mamma spelar en sakta pianomusik, älfvorna
dansa och Tant tänder oförmärkt en röd eld. Ri-
dån i fonden sänkes åter.

NINA. Ack det gifs intet ord
på vår härliga jord
som kan måla den tafla vi sett.

ALFRED. Och de finnas alltså
fast jag tviflat därpå,
fast åt sagornas älfvor jag lett.

EVA. Men hvar fins deras hem
och hvem sköter om dem
och hvad ha de att äta männ' tro?

TANT. Honungssafter de få
ifrån väppling och strå
och i blommornas kalkar de bo.

NINA. Min förtjusning var stor,
men jag tror hvad jag tror,
tror att Tant har stält upp en tablå.

ALFRED. O så listiga garn,
kanske var det små barn
och ej alls några älfvor och rå.

NINA. Tant, jag börjar förstå,
det var kanske ändå
endast skogstorpets små
som du öfvat i dans och i sång.

EVA. Vetén, syster och bror
att jag tror hvad jag tror,
jag fick se, jag fick se dem engång.

TANT. Ja behåll du den tron,
utan lifsillusion
blir vår lefnad så färglös och blek.
Allvar bjudas vi på,
men oss möta också
under vandringen löje och lek.

NINA. Lätt som älfvorna där
svinner lifvets besvär
om vi tro på allt skönt och allt godt.

ALFRED. Jag vill vandra mitt lif
utan afund och kif
fullt af frid som i älfvornas slott.

EVA. Och så vänligt som de
vill jag sjunga och le
så i solljus som dimma och natt.

TANT. Ja då tror jag bestämt
att mitt sommarnattskämt
blir en groende framtidaskatt.

I luftballong.

Kommen vänner små,
det är stor tablå,
klockan ringer tredje gången.

Kommen för att se
huru herr Andrée
far till polen i ballongen!

In i ladan löpte barnaskaran gladt,
sagodunkelt var där som i månskensnatt.

Öfver strå och hö
glänste is och snö,
stjärnan glimmade i fjärran.

I ett nät i taket svängde lille Tom.
Nu farväl, små vänner!—När han vände om?

Ja, det viste endast Herran.

Ivar låg som björn
långt i ladans hörn,
insvept i den ludna fällen.
Högt på åsen satt
torp Johannas katt
lurande i månskenskvällen.
Snön var gjord af vadd, beströdd med
glittergrus,
stjärnan oljadt papper kring ett upptändt
ljus.

I sin luftballong
sjöng Andrée en sång
om den isbelagda norden.
Emot nätets maskor slog en slända skygt,
det var lilla dufvan längtande till flykt
med ett resebref till jorden.

Kors så nätt det var
och så högt det bar
genom rymdens etervågor.

Ladans festpublik
stod förhoppningsrik
bidande i norrskenslågor.

Var väl polen där af sagoväsen full
och var jordens axel smidd af ädelt gull?

Ritsch och ratsch, hu hu!

Nätet brast itu

och pladask föll Tom till jorden.

När han reste sig ifrån sin mjuka bädd,
var hans söndagsjacka bomullsvaddebeklädd.

Det var hjälten ifrån norden!

Det blef stoj och skratt,

tänk ett sådant sprätt!

Nå hur såg det ut vid polen?

Säg oss, herr Andrée,

om Ni kunde se

halfva året midnattssolen?

Var Ni kanske rest till Venus eller Mars,
gick man klädd i bomull eller sidensars?

Säg oss ock till slut,
hur såg månen ut,
var där kanske brist på vatten?

Var seglatsen rolig genom rymdens haf,
med hur många knop till polen bar det af
i den månskensklara natten?

Tom var litet flat,
deras munter prat
grep den tappre nordpolshjälten.

„Jag skall tala om,
sade lille Tom,

hvad jag såg vid polens bälten.
Bortom haf och isar fins ett härligt land.
meterhöga hyddor på en frostig strand,
människor så små
som ett sädestrå,
fåglar stora som en loppa.

hela hoga ballarsingen.

Jordens axel slutar med en gyllne knapp
det är den som lyser sagolandet opp,
och från molnen pärlor droppa.

Där stå gran och tall
stela som kristall,
hvita såsom pudersocker,
och från hvarje skott
hänga barr och kott
nätta såsom urberlocker.

Sagolandets konung bjöd mig stiga in,
kungamanteln var ett litet ekorrskinn.

Ack så söt han var
när hans ögonpar
glänste som en blix i natten!
Fru gemålen bodde i en röd tulpan
och prinsessan red en tummeliten svan
öfver halftförfrusna vatten.

„Morjens, sade jag,
lille kung goddag!

Ha ni roligt här vid polen?“

„Ja, det ha vi nog,

majestätet log

där han satt på kungastolen,
mina undersåtar älska fred och dygd,
inga strider kämpas i min sagobygd.

Man är god och öm

som en sommardröm,

hjälpssam emot den som lider.

Rikedomen delas mellan alla jämt,
sagolandets lagar hafva så bestämt

redan från förgångna tider.“

„Jag vill fara dit

på en lång visit,

sade Harald helt betagen,

jag vill dröja där

på dess frusna skär

hela långa halfårsdagen.“

„Jag vill också resa, sade Gunnar trygg,
men jag flyger dit på örnens breda rygg,
öfver molnen grå
skall min bana gå
och jag vänder ej tillbaka.“

„Hejsan, utbrast Ivar, jag vill ta' till brud
sagolandsprinsessan i sin hvita skrud.

Kors, en sådan liten maka!“

„Det är skönt och godt
på den plats vi fått“,
mente torparmor Johanna.

Hon gick just förbi
ladans sceneri

och beslöt sig för att stanna.

„Är man glad och vänlig, sedesam och vis,
blir nog hvarje vrå ett litet paradisi.

Lyckan, vänner små,
kan man aldrig nå
bland det isiga och kalla.

Lyckans land är soligt, blomstrande och
grönt,
om vårt hjärta klappar för allt stort och
skönt.
bli vi nog Guds barn alla.“

När mor är borta.

„Ja, nu är jag färdig sa' Albacka-mor,
att gå på visit till vår granne.
Sköt vackert om hönsen, om calfvar och kor
och bullra och stoja ej Janne.
Gif raraste biten
åt Emma liten,
och dröjer jag länge på kvällen i byn,
så kokar du välling af mannagryn.
Jag hämtar nog kakor och godt från visiten.“

„Ja mor, sade Janne, oändligen nöjd,
jag sköter och vårdar nog Emma.“
Det hade ju varit hans hemliga fröjd
att engång bli husbonde hemma.

Lars Andersson, drängen,
slog gräs på ängen
och ladugårds-Lena gick hem i går.
Små kalfvarna lekte bland ljung och snår
och kissen låg utsträckt och sof på sängen.

Kring stugan stod löfskogens doftande krans,
därborta i hagen gick Bläsen
och svängde bland surrande flugor sin svans
och nosade klöfver bland gräsen.

„Ack, den som fick rida
kring världen vida!“
funderade Janne. — „Hej hoppсан, hej hopp!
Till skogskungens rike i vildt galopp
att hemliga äfventyr modigt bida.“

Upp sprang han på Bläsen för hej och hå!
Det gick öfver stenar och stockar.
Halmhatten flög långt ibland tomtar och rå,
när vinden grep tag i hans lockar.

Kring diken och gården
gick ryttarfärden,
och ryttaren, mjuk som en gummiboll,
sågs ila framåt som ett månskenstroll
och blicka omkring sig i vida världen.

Tpro . . . tpro . . . ! Nu tog Bläsen en svind-
lande sats,
ett luftsprång, som fågeln på grenen.
I diket vid vägen fick ryttaren plats
där vattnet slog högt öfver benen.

Så går det att rida
kring världen vida
när pappa och mamma ej sagt sitt ja;
det går inte lyckligt och slutar ej bra
och straffet får ryttaren tåligt lida.

Till stugan kom Janne helt snopen och våt,
men öde och tomt var där hemma.

Ett sökande blef det, en jämmer och gråt:
„hallå, lilla älskade Emma!“

Men Emma var svunnen —
kanhända funnen
af trollen och släpad till skogens bryn,
kanhända buren på aftonskyn,
kanhända drunknad i vattenbrunnen.

Jo pytt! Där satt Emma — i svagdrickssån,
som mor stält i salen att jäsa.

Hon smålog gemytligt och nöp sig i tån
och tvådde med jästen sin näsa.

Den rutiga kjolen
låg nätt på stolen,
i knutan låg linne, strumpor och skor.
Den lilla nickade vänligt mot bror
och ögonen lyste som julisolen.

„Men vänta du Emma, du spelt mig ett
spratt,

det vankas nog ris för den saken!“

Men Emma gaf till ett förtrollande skratt
och klef utur badet helt naken.

Ut sprang hon i ljungen
den leda ungen,
hon kröp ibland snåren, vig som en katt.
När Janne ändtligt fick lillan fatt,
hon leddes till stugan från videdungen.

Men vällingen, vällingen! Stickor och spån
i spiseln sågs ryka och flamma.

Ja, koka det kunde nog Albacka son,
det hade han lärt af sin mamma.

Han vispade grynen
helt röd i synen,
det porlade, bubblade, fräste och sjöd
och kocken blåste i aska och glöd
som sotaren svärtad kring ögonbrynen.

---

och jagne skrivet
Kvitt kvitt sade spalten
att skinnat fod spändt som en trumma.

Men jämmer och ve! Det blef buller och
brak
som fordom kring Jerikos mûrar.
Från spiseln föll grytan — ett remnande
vrak
med ångande grynvällingskurar.

Med mjölk öfver rocken
stod mäterkocken,
betagen af ångslan och hungerskval
och Emma, insvept i mammas schal,
begabbade skoningslöst syndabocken.

Aj, aj — så förargligt! Men kissen blef
glad,
kalaset var ej att försumma.
Han slickade golfvet och drack till den
grad
att skinnet stod spändt som en trumma.

Kvitt kvitt, sade sparfven,
och Janne slarfven

blef småningom tröstad, lifvad och glad,
fast långsamt rinnande vällingsspad
i strimmor flöt genom källarskarfven.

Men midt i alltsammans kom mor ifrån byn
med kakor och godt ifrån grannas.
Hon stannade häpen, som fallen från skyn,
och kände stark lust till att bannas.

Men röda om kinden
som grannas grinden
de sprungo till mötes, syster och bror:
„du raraste mor, du käraste mor!“
Hon kyste leende liten och stor
och siskorna sjöngo i gröna linden.

Minnas skola.

Det är så roligt att se och höra
hur lilla Minna är söt och snäll.
Hon hade hviskat i mammas öra
så genomälskligt en sommarkväll:
„Du kära mamma, ack låt mig hålla
en liten skola för Grindas Olla,
för klockars Lotta och snickars Sven
och Pehr från Sotby, min bäste vän.

Vår bagarstuga
fast något skral,
helt vist kan duga
som skollokal.“

TEPT

Man lille Svend kunde aldrig tale
Lektionens alvare, han vilde skryde
Helt annerledes end Solly Fahn,
at lita honore var et besvær.

Och mamma kyste sin kära flicka:

„Ja håll du skola, min lilla vän,
nog blir det roligt att sy och sticka
och läsa sagor för Pehr och Sven.“

„Tack, sade Minna och i detsamma
hon slog sin arm kring sing dyra mamma,
jag fylde nyligen elfva år
och måste följa i tidens spår.“

Till stugan löptes
i kvällen sval
och grifflar köptes
i dussintal.

Terminen började. — Klockan åtta
stod lärarinnan med värdig min,
ty Grindas Olla och klockars Lotta
förstodo intet af disciplin.

Men lille Sven kunde aldrig fatta
lektionens allvar, han ville skratta.
Helt annat var det med Sotby Pehr,
att lära honom var ej besvär,

han satt och myste
så hjärtans nöjd
och ögat lyste
af barnafröjd.

Lektion begynte med hufvudräkning:

„uti ett hönshus fans fjorton höns,
två sjunde delar man tog till stekning,
fem blefvo sålda till grannas Jöns,
en kneps af höken och en af räfven,
en togs till soppa åt Ljungnäs grefven.
Hur många höns blefvo kvar? — Nåja,
ni subtrahera väl skäligen bra,

försöken hålla
er tanke klar.“

„Tre“, trodde Olla,
men Pehr: „ett par.“

„Jag tänker skjuta den stygga höken,
skrek Sven i lågande raseri,
och grefvens soppa kan hushållsfröken
en annan gång låta utebli.

För räfven sätter jag ut ett giller,
så blir det slut med hans rövvargriller,
och om jag får några höns engång
så bli de ej en portion buljong.“

„Tyst, sade Minna

en smula flat,

en lärarinna

tål inte prat.“

Sven måste straffas och stå i knuten
så rak och stel som en hummelstör,
men disciplinen var störd och bruten
och lärarinnan på misshumör.

Den lille brottslingen borde skämmas,
men tro ni väl att han lät sig skrämmas
och tog till lipen? — Långt därifrån,
han ropte kuckeliku i vrån.

Aj, aj så illa
att göra så,
att ej stå stilla
uti sin vrå.

„Vi måste lära oss stoppa hålen
på våra strumpor precis som mor.
Pehr måste lära att bruka nålen,
det kan behövas då han blir stor.“
Hej hopp så roligt, man valde garnen,
det rådde flit bland de snälla barnen.
„Men Minna, medan vi stoppa här
läs upp en saga“, bad lille Pehr.

„Javäl, vi laga
vår strumpetå,
men läs en saga
för alla små!“

Ett jubel blef det i barnaflocken
och Sven kröp fram från sitt mörka hörn

med spindeväfvar och dam i locken,
så grå och raggig som skogens björn.

„Jag önskar höra om kissekatten
som tog i stöflar en promenad!“

„Och jag om prinsen med röda hatten
som tog bland rosor ett blomsterbad!“

„Nej, sade Minna och tog en bok,
jag läser sagan om riddar Tok.“

„Läs, sade Lotta,

om hvad du vill,

tyst som en råtta

jag lyssnar till.“

„En skön prinsessa bodde i ljusa kunga-
salar,

hon var så fin och dejlig, så fager och så
ung.

Det växte silfverpopplar i undersköna dalar
och gyllne grottor blänkte där hennes far
var kung.

En månskensafton satt hon bland hela kungasviten
och sjöng i pelargrottan en gammal riddarsång.

Så fågelspåd var rösten, hon var så liten,
liten,
från foten upp till hjässan fem decimeter
lång.

När sången ändat svängde små vingade
dansöser
igenom grottans salar i sirlig månskens-
dans
och utanför i lunden små sommarfagra
töser
åt skön prinsessa bundo en doftfull blom-
sterkrans.

Det pinglade och ringde i blåa blomster-
klockor
och kavaljerer buro prinsessans sammets-
släp,
de logo mot hvarandra så sött som socker-
dockor
och hofvets språk de talte som ingen rätt
begrep.

Men tyst! . . . Fanfarer smattra, nu komma
hofvets skalder
att till prinsessan rikta sin grannlåtspoesi.
En träder på parnassen så skön som for-
dom Balder
och orden genomandas af månskenssvär-
meri:

„Skönast bland de sköna
o prinsessa står du,
rosen i det gröna

bleknar vid din blick.

Som ett englaväsen

genom lifvet går du,

ödmjukt kyssa gräsen

spåren där du gick.

Prinsessan smickrad lyssnar till fagra skal-
deorden,

hon växer och hon växer vid smickrets
honnungsröst,

hon tycker sig jättinna från dvärgprinsessa
vorden

och högmodstankar vakna i hennes unga
bröst.

„Hög som himlabågen

vår prinsessa är,

klar och ren som vågen

hennes karaktär.

Öfver hjärtan rår hon,
dyrkan, dyrkan får hon
i sin kungasfer.“

Men upp sprang grottans portar och klädd
i krigarpansar
fram till prinsessan trädde en fager unger-
sven:

„Kom, låt oss växla ringar och binda bröl-
lopskransar,
kom skönaste prinsessa och blif min hjärte-
vän!“

„Jag är så hög, du ringa, prinsessan hör-
des svara,
drag därför dina färde, du riddar Lillepytt!
Jag är naturens drottning, poeterna för-
klara,
den skönsta dam som nånsin en kungaborg
har prydt.

Och kränkt drog riddarn hädan på sadel-
smyckad fåle
när midnattstimmen svepte naturen i sitt
dok.

Men hofvets fagra tärnor förstulet syntes
småle
och riddarn från den stunden fick heta:
riddar Tok.

Men droppe efter droppe föll ned i pelar-
grottan
och högmod, högmod ljudet vid hvarje
droppes fall.

En vindstöt drog kring nejden och röt så
öfvermåttan
att ifrån grottans väggar slets hvarje iskri-
stall.

Förskräckt sprang hofvets skara ur grottan
ut i lunden,
prinsessan syntes plötsligt så vederstygg-
ligt ful.

Där stod hon öfvergifven i kalla midnatts-
stunden
och stirrade förfärad på ödets olyckshjul.

Hon ville följa skaran, men dörren var för
liten,
ty pöst af smickrets röster hon vuxit alltför
hög.
I grottan fick hon dröja af ånger sönder-
sliten
och siskan sjöng bedröfvad där hon kring
hvalfven flög:

„Smickrets hala tunga
lyssna ej till den,
hällre le och sjunga
anspråkslös, min vän!

Falska loford stämma
hjärtats strängar stygt,
trots och högmod skrämna
vännerna på flykt.

Låt oss väl besinna

„högmod går för fall“.

Nu, min läsarinna,

är min saga all.“

„Ack, sade Olla, det var förfärligt,
jag tycker synd om prinsessan jag,
hon kunde haft det så skönt och härligt
om hon bevarat sitt hjärtelag.“

„Beklagansvärd, mente sorgsen Minna,
var sagans bortskämda dvärghjältinna.“

„Men det var rätt, sade trotsigt Pehr,
man får ej vara så stolt och tvär.“

„Sin näsa bar hon
för högt mot sky
och elak var hon
mot riddarn, fy!“

„Jag tycker inte om Minnas saga,
sa' Sven och snurrade rundtomkring.
Låt grottans dvärgar kring lunden draga
i evig tid — det gör ingenting.

Jag vill ej mer om prinsessan drömma,
nej hållre leker jag „kurra gömma.“

Ett jubel höjdes ur barnens flock;
„ja „kurra gömma“ och „blindebock“!

Det blef ett buller,
ett stoj och gny
som åskans muller
i sommarsky.

Men in i stugan kom Minnas mamma:

„var skolan endast ett litet svek?

Rätt god var tanken, låt ej densamma
bli barnsligheter och stoj och lek.

Att vara nyttig från barnåren
det är att inslå de rätta spåren.

Låt lifvet växla med lek ibland,
men allvar måste få öfverhand.

Dock lefve fröjden
bland barnen små,
men kraft från höjden
behöfs också.“

„Hurra för skolan, hurra för Minna,
ljöd barnens glädtiga jubelskri,
vår lilla älskliga lärarinna
skall ingalunda besviken bli,
ty fosterlandet, dess berg och floder,
dess kungasagor och ärestoder
vi måste lära för hej och hå,
och räkna sorter och bråk också.

Att kunskap vinna
är godt och bra,
vår lärarinna
hurra, hurra!

Jag vill se dig i min ungdom,
sa' Sven och hans brudbrud,
Låt mig se dig i din ungdom,
i evig tid — du giv mig

Jag vill se dig i min ungdom,
nej bättre leker jag mig

En gång i min ungdom,
ja, kärlek är det som

Den lilla älsklingen,
skall jag se dig i min ungdom,
i evig tid — du giv mig

den kärleksfulla,
vi måste lära oss att
och fästa sorten och

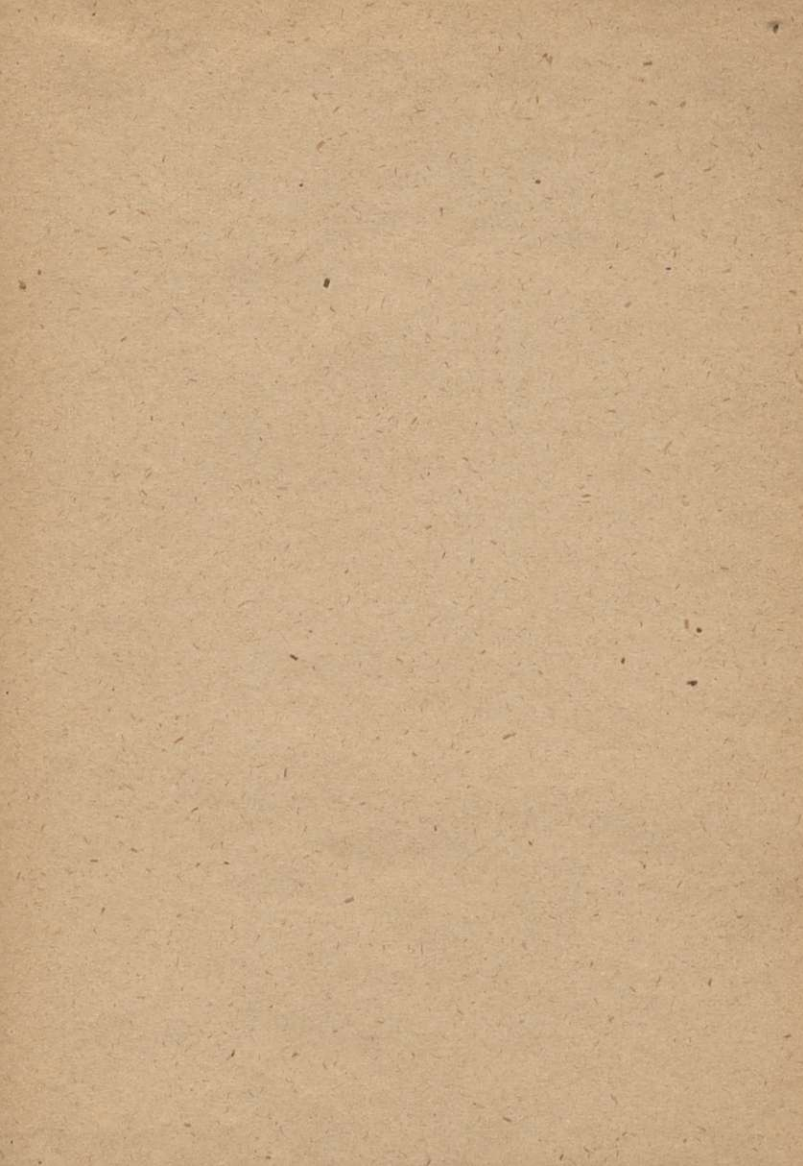
Men i min ungdom,
var skolan en del av

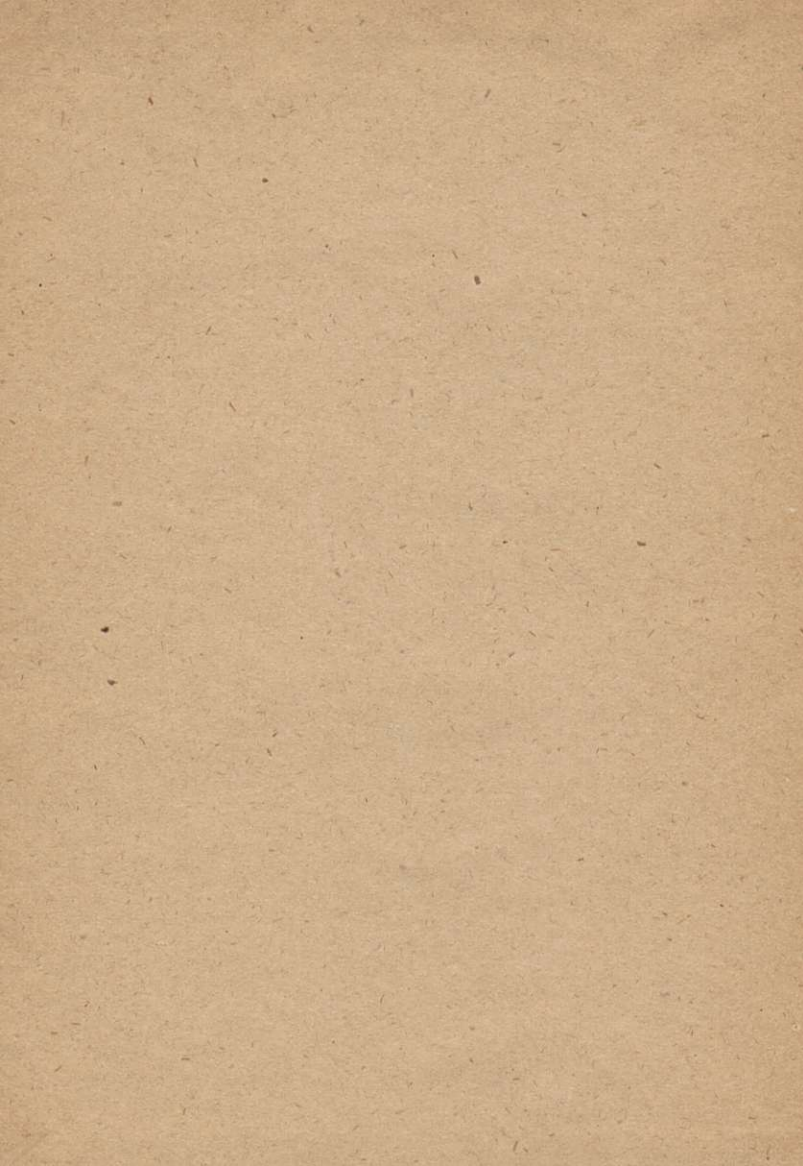
Rätt god var den i min ungdom,
bli barnligheter i min ungdom

Att vara nyttig från barnåren
det är ett stort och stort

Låt livet växa med lek ibland,
men allting måste ha

Ruots. last. le. 3.

Weman

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1520

På G. W. EDLUNDS förlag

har utkommit:

ZACH. TOPELIUS:

Läsning för barn. Fjerde boken. Lekar, visor och sagor. Med fem illustrationer. Inb. 4 m. 50 p.

Läsning för barn. Femte boken. Sagor, visor och lekar. Med illustrationer af Aug. Malmström och Alb. Edelfelt. Eleg. inb. 5 m. Kart. 4 m.

Läsning för barn. Sjette boken. Visor och sagor. Med illustrationer af Aug. Malmström. Eleg. inb. 5 mark. Kart. 4 mk.

Läsning för barn. Sjunde boken. Lekar, visor och sagor. Med illustrationer af Aug. Malmström och G. Stoopendaal. Eleg. inb. 5 m. Kart. 4 m.

Läsning för barn. Åttonde boken. Visor, sagor och lekar. Med illustrationer af Acke Andersson, O. Hjortsberg, Nils Larsson och Aug. Malmström. Eleg. inb. 4 m. 50 p. Kart. 3 m. 50 p.

Barnens sommar på landet. Trettio teckningar af Alexandra Sältin. Text af Z. T. Inb. 4 m.

Finsk bilderbok. 10 teckningar af R. Åkerblom. 1 m.

---

40 rörelselekar för folk- och småskolan. Bearbetade efter August Köhler, Moritz Kloss och The American Boy's Book af Th. Sederholm. 1 m.

Noveller ur sagoverlden diktade för ungdom af Arnold. Inhemskt original. 1 m. 50 p.

Julsagor och lekar. Med musikbilaga. Samlade af S. L. Inb. 1 m. 50 p.

Sagor och berättelser af I. K. Med 14 teckningar af O. G. Inb. 1 m. 50 p.